

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2000/60/EB – Europos Sąjungos politika vandens politikos srityje – 4 straipsnio 1 dalis ir 14 straipsnio 1 dalis – Pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei ir skatinti visų susijusių šalių dalyvavimą įgyvendinant direktyvą – Orhuso konvencija – Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus ir teisė kreiptis į teismus aplinkos klausimais – 6 straipsnis ir 9 straipsnio 3 ir 4 dalys – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Teisė į veiksmingą teisminę gynybą – Projektas, galintis turėti poveikio vandens būklei – Administracinė leidimo suteikimo procedūra – Aplinkos apsaugos organizacija – Prašymas pripažinti administracinės procedūros šalies statusą – Galimybė remtis iš Direktyvos 2000/60/EB kylančiomis teisėmis – Administracinės procedūros šalies statuso ir teisės apskųsti praradimas, jeigu vykstant šiai procedūrai laiku nepasiremiamą tomis teisėmis“

Byloje C-664/15

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) 2015 m. lapkričio 26 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2015 m. gruodžio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation

prieš

Bezirkshauptmannschaft Gmünd

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurių sudaro kolegijos pirmininkas M. Ilešič, teisėjai A. Rosas, C. Toader, A. Prechal (pranešėja) ir E. Jarašiūnas,

generalinė advokatė E. Sharpston,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. kovo 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation*, atstovaujamos advokato L. E. Riegler,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer ir C. Vogl,

* Proceso kalba: vokiečių.

- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. Bulterman ir M. de Ree,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos L. Pignataro-Nolin, C. Hermes ir E. Manhaeve,
- susipažinęs su 2017 m. spalio 12 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 275), 4 straipsnio arba šios direktyvos ir Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais, pasirašytos 1998 m. birželio 25 d. Orhuse ir Europos bendrijos vardu patvirtintos 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, 2005, p. 1, toliau – Orhuso konvencija), 9 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation* (*Protect*, aplinkos, rūšių ir kraštovaizdžio apsaugos organizacija, Austrija, toliau – *Protect*) ir *Bezirkshauptmannschaft Gmünd* (Gmiundo pirmosios instancijos administracinė institucija, Austrija) ginčą dėl šios organizacijos prašymo pripažinti jai šalies statusą procedūroje dėl *Aichelberglift Karlstein GmbH* pateikto prašymo pratęsti leidimo, skirto naudoti vandenį dirbtinio sniego gamybos įrenginiams ir išduoto pagal vandens teisės aktus, galiojimą.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 Orhuso konvencijos aštuonioliktoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:
„atsižvelgiant į tai, kad visuomenei, įskaitant organizacijas, turėtų būti sudaryta galimybė naudotis veiksmingomis teisinėmis priemonėmis ginant jos teisėtus interesus ir įgyvendinant įstatymus“.
- 4 Šios konvencijos 2 straipsnio „Sąvokos“ 4 ir 5 dalyse nustatyta:
„4. „Visuomenė“ – tai vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinius įstatymus ar praktiką jų asociacijos, organizacijos arba grupės.
5. „Suinteresuota visuomenė“ – tai visuomenė, kuriai daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkosaugos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų priėmimo procesu; pagal šį apibrėžimą nevyriausybinės organizacijos, padedančios spręsti aplinkosaugos problemas ir veikiančios pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus, laikomos suinteresuotomis organizacijomis.“
- 5 Tos pačios konvencijos 6 straipsnyje „Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos“ numatyta:
„1. Kiekviena Šalis:
a) taiko šio straipsnio nuostatas, susijusias su sprendimais dėl leidimų planuojamos veiklos rūšims, išvardytoms I priede, išdavimo tikslingumo;

b) vadovaudamasi nacionaliniais įstatymais, taip pat taiko šio straipsnio nuostatas, susijusias su sprendimais dėl planuojamų veiklos rūšių, neišvardytų I priede, bet galinčių turėti didelį poveikį aplinkai. Šiam tikslui Šalys nustato, ar tokiai planuojamai veiklos rūšiai bus taikomos šios nuostatos;

<...>

2. Suinteresuota visuomenė informuojama adekvačiai, laiku ir veiksmingai, atsižvelgiant į aplinkybes, arba viešai paskelbiant, arba individualia tvarka pradiname priimamo aplinkosauginio sprendimo procedūros etape. <...>

<...>

3. Skirtingiems visuomenės dalyvavimo procedūrų etapams įgyvendinti numatomi pagrįsti terminai, suteikiantys pakankamai laiko pagal 2 dalies nuostatas visuomenei informuoti, jai pasirengti ir veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos srityje.

4. Kiekviena Šalis užtikrina visuomenės dalyvavimą jau pradiname etape, kai yra visos galimybės svarstyti įvairius variantus ir kai galima užtikrinti veiksmingą visuomenės dalyvavimą.

5. Kiekviena Šalis būtinais atvejais turėtų skatinti būsimuosius paraiškų davėjus, kad jie, prieš pateikdami prašymą gauti leidimą, išsiaiškintų, kokios yra suinteresuotos visuomenės grupės, organizuotų svarstymus ir suteiktų informaciją apie savo prašymo tikslus.

6. Kiekviena Šalis reikalauja, kad kompetentingos valstybės institucijos sudarytų suinteresuotajai visuomenei galimybę pateikus prašymą, jeigu jis būtinas pagal nacionalinę teisę, nemokamai susipažinti ir išnagrinėti visą visuomenės dalyvavimo procedūros metu turimą ir gaunamą informaciją, susijusią su šiame straipsnyje minimų sprendimų priėmimo procesu, nepažeidžiant Šalių teisės neteikti tam tikros informacijos pagal 4 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas. <...>

<...>

7. Visuomenės dalyvavimo procedūros leidžia visuomenės atstovams teikti pasiūlymus raštu arba prireikus viešo svarstymo ar klausimo svarstymo su paraiškos davėju metu bet kokius komentarus, informaciją, analizę arba nuomonę, kurie, jų manymu, sietini su planuojama veikla.

<...>“

6 Orhuso konvencijos 9 straipsnio „Teisė kreiptis į teismus“ 2–4 dalyse nurodyta:

„2. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo nacionalinės teisės aktais, užtikrina, kad suinteresuotosios visuomenės nariai,

a) pakankamai suinteresuoti arba, kaip alternatyva,

b) manantys, kad buvo pažeista kokia nors jų teisė, kai tai kaip būtiną sąlygą nustato Šalies administracinės procesinės teisės normos,

turėtų teisę kreiptis dėl priimtų sprendimų pakartotinio nagrinėjimo teisme ir (arba) kitoje, nepriklausomoje ir bešališkoje įstatymų nustatyta tvarka įsteigtoje institucijoje, siekiant teisiniu ir procesiniu požiūriu užginčyti bet kokio sprendimo teisėtumą, veiksmus arba neveikimą, nepažeidžiant 6 straipsnio nuostatų ir kai tai reglamentuoja nacionaliniai įstatymai bei nepažeidžiant žemiau pateikiamos 3 dalies, kitų atitinkamų šios Konvencijos nuostatų.

Pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi remiantis nacionalinės teisės nuostatomis bei siekiant suteikti suinteresuotajai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią Konvenciją. Todėl laikoma, kad šio straipsnio a punktu taikyti pakanka bet kokios 2 straipsnio 5 dalyje keliamus reikalavimus atitinkančios nevyriausybinių organizacijos suinteresuotumo. Be to, laikoma, kad tokios organizacijos turi teises, kurios gali būti pažeistos, pagal b punkto nuostatas.

<...>

3. Be to, ir nepažeidžiant 1 ir 2 dalyse minimų pakartotinio nagrinėjimo procedūrų, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenės atstovai, atitinkantys nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus, jeigu tokie yra, galėtų administracine arba teismo tvarka kreiptis dėl privačių asmenų arba valstybės institucijų, pažeidžiančių nacionalinių įstatymų nuostatas, susijusias su aplinkosauga, veiksnumu arba neveikimo užginčijimo.

4. Be to, ir nepažeidžiant 1 dalies nuostatų, vykdam 1, 2 ir 3 dalyse nurodytas procedūras, turi būti užtikrintos atitinkamos ir veiksmingos teisinės gynybos priemonės, įskaitant, jei reikia, tokias teises gynybos priemones, kaip antai teismo įpareigojimas nepažeisti ieškovo teisių ar sustabdyti veiksmus, pažeidžiančius tas teises, ir tos priemonės turi būti teisingos, bešališkos, pasiūlytos laiku ir ne per brangios. Pagal šį straipsnį priimami sprendimai pateikiami ar protokoluojami raštu. Teismų ir, esant galimybei, kitų institucijų sprendimai yra prieinami visuomenei.“

Sąjungos teisė

Direktyva 92/43

- 7 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 102, ir klaidų ištaisymas OL L 81, 2015, p. 5), iš dalies pakeistos 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL L 363, 2006, p. 368) (toliau – Direktyva 92/43), 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Bet kokiems planams ir projektams, tiesiogiai nesusijusiems arba nebūtinai teritorijos tvarkymui, bet galintiems ją reikšmingai paveikti individualiai arba kartu su kitais planais arba projektais, turi būti atliekamas jų galimo poveikio teritorijai įvertinimas. Atsižvelgdamos į poveikio teritorijai įvertinimo išvadas kompetentingos nacionalinės institucijos pritaria planui ar projektui tik įsitikinusios, kad jis neigiamai nepaveiks nagrinėjamos teritorijos vientisumo ir, jei reikia, išsiaiškinusios plačiosios visuomenės nuomonę.“

Direktyva 2000/60

- 8 Direktyvos 2000/60 11, 19, 27 ir 46 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(11) Kaip nurodyta Sutarties 174 straipsnyje, Bendrijos aplinkos politika turi padėti siekti, kad būtų išsaugota, apsaugota ir pagerinta aplinkos kokybė protingai ir racionaliai naudojant gamtos išteklius, ji turi remtis išankstinėmis atsargumo priemonėmis ir tuo principu, kad prevencinių veiksnumų imtis ir aplinkai daromą žalą ištaisyti reikia pirmiausia teršalų susidarymo vietoje ir kad teršėjas moka.

<...>

(19) Šia direktyva siekiama išlaikyti ir pagerinti vandens aplinką Bendrijoje. Tai pirmiausia susiję su atitinkamų vandenų kokybe. <...>

<...>

(27) Pagrindinis šios direktyvos tikslas – panaikinti prioritetines kenksmingąsias medžiagas ir padėti pasiekti, kad gamtoje pasitaikančių medžiagų koncentracijos jūros aplinkoje priartėtų prie foninių verčių.

<...>

(46) Norint užtikrinti visuomenės, įskaitant vandens vartotojų, dalyvavimą sudarant ir atnaujinant upės baseino valdymo planus, būtina jai teikti tinkamą informaciją apie planuojamas priemones ir pranešti apie jų įgyvendinimo eigą, kad plačioji visuomenė galėtų dalyvauti dar prieš priimant galutinius sprendimus dėl būtinų priemonių.“

9 Direktyvos 2000/60 1 straipsnyje „Paskirtis“ numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti vidaus paviršinių vandenių, tarpinių vandenių, pakrančių vandenių ir požeminio vandens apsaugos sistemą, kuri:

- a) neleistų toliau prastėti vandenių ekosistemų, taip pat sausumos ekosistemų (atsižvelgiant į jų vandens poreikius) bei šlapžemių, tiesiogiai priklausančių nuo vandenių ekosistemų, būklei, ją apsaugotų ir pagerintų;
- b) skatintų subalansuotą vandens vartojimą, remiantis ilgalaikę turimų vandens išteklių apsauga;
- c) siektų geriau apsaugoti ir gerinti vandenių aplinką ypatingomis priemonėmis, skirtomis laipsniškai mažinti prioritetinių medžiagų išleidimą, išmetimą bei nuostolius, nutraukti ar laipsniškai sustabdyti prioritetinių pavojingų medžiagų išleidimą, išmetimą ar nuostolius;

<...>“

10 Šios direktyvos 4 straipsnio „Aplinkos apsaugos tikslai“ 1 dalyje nustatyta:

„Vykdamos priemonių programos, nurodytas upės baseino valdymo planuose, ir taikydamos jas:

- a) paviršiniams vandenims
 - i) valstybės narės įgyvendina būtinas priemones, kad neprastėtų visų paviršinio vandens telkinių būklė, atsižvelgdamos į šio straipsnio 6 ir 7 dalies taikymą ir nepažeisdamos jo 8 dalies;
 - ii) valstybės narės apsaugo, gerina ir atnaujiną visus paviršinio vandens telkinius, atsižvelgdamos į iii papunkčio taikymą dirbtiniams ir labai pakeistiems vandens telkiniams, ir stengiasi, kad gera paviršinio vandens būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;
 - iii) valstybės narės apsaugo ir gerina visus dirbtinius bei smarkiai modifikuotus vandens telkinius ir stengiasi, kad geras ekologinis potencialas ir gera paviršinio vandens cheminė būklė būtų pasiekta ne vėliau kaip po 15 metų nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos pagal V priedo nuostatas, atsižvelgdamos į pratęsimų, nustatomų pagal šio straipsnio 4 dalį, ir į jo 5, 6 ir 7 dalių taikymą bei nepažeisdamos 8 dalies;

<...>“

11 Direktyvos 2000/60 14 straipsnyje „Vieša informacija ir konsultacijos“ nurodyta:

„1. Valstybės narės skatina, kad visos suinteresuotos šalys aktyviai dalyvautų įgyvendinant šią direktyvą, visų pirma sudarant, peržiūrint ir atnaujinant upės baseino valdymo planus. Valstybės narės kiekvienam upės baseino rajonui paskelbia ir visuomenės, taip pat naudotojų pastaboms pateikia:

<...>

2. Siekdamas užtikrinti aktyvų dalyvavimą ir konsultavimąsi, valstybės narės skiria ne mažiau šešių mėnesių komentarams apie tuos dokumentus pateikti raštu.

<...>“

Austrijos teisė

12 Pagrindinei bylai taikytinos redakcijos *Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz* (Bendrasis administracinio proceso įstatymas, toliau – AVG) 8 straipsnyje numatyta:

„Asmenys, kurie naudojami valdžios institucijos veikla arba su kuriais ši veikla yra susijusi, laikomi suinteresuotaisiais asmenimis; jeigu byla su jais susijusi dėl teisės ar teisėto intereso, jie laikomi šalimis.“

13 AVG 41 straipsnyje nustatyta:

„1. Posėdžio terminas paskiriamas asmeniškai informuojant žinomas suinteresuotąsias šalis. Jei suinteresuotųjų šalių gali būti daugiau, apie posėdį taip pat reikia paskelbti savivaldybės skelbimų lentoje, oficialiems institucijos skelbimams skirtame laikraštyje arba elektroniniame oficialiajame institucijos leidinyje.

2. <...> Pranešime apie posėdžio paskyrimą turi būti pateikta visa šaukimuose privaloma nurodyti informacija, įskaitant informaciją dėl pagal 42 straipsnį atsirandančių pasekmių. <...>“

14 AGG 42 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Jei apie posėdį buvo pranešta pagal 41 straipsnio 1 dalies antrą sakinį laikantis, jei reikia, taikytinose administracinėse taisyklėse nustatytos specialios formos, asmuo, kuris nepateikia prieštaravimų institucijai vėliausiai dieną prieš posėdžio pradžią jos darbo valandomis arba per posėdį, netenka šalies statuso. Jei taikytinose administracinėse taisyklėse pranešimo forma nenustatyta, pirmame sakinyje apibūdinta teisinė pasekmė kyla tuomet, kai apie posėdį buvo pranešta pagal 41 straipsnio 1 dalies antrą sakinį ir tinkama forma. <...>“

15 Pagrindinei bylai taikytinos redakcijos *Wasserrechtsgesetz* (Vandens įstatymas, toliau – WRG) 102 straipsnis suformuluotas taip:

„1) Šalys yra:

a) pareiškėjas;

b) asmenys, kurie įpareigoti atlikti tam tikrą veiksmą, toleruoti tam tikrą veiksmą arba susilaikyti nuo veiksmų arba kurių teisės <...> yra kitaip paveiktos, žvejybos leidimų <...> ar teisės naudotis <...> turėtojai <...>, taip pat asmenys, kurie remiasi interesų konfliktu;

<...>

2) Konkrečiai kalbant, suinteresuotojo asmens statusą, kaip tai suprantama pagal [AVG] 8 straipsnį, – atsižvelgiant į atitinkamos žodinės procedūros dalyką ir jeigu šalies statusas nebuvo pripažintas pagal 1 dalį, – turi asmenys, suinteresuoti veikti viešojoje srityje, daiktinių teisių, susijusių su nekilnojamuoju turtu, kuriam daromas poveikis, turėtojai, asmenys, galintys gauti naudos dėl įrenginio išsaugojimo ar jo atsisakymo arba teisės į vandenį pasibaigimo, ir projektų <...> užginčijimo (protesto) procedūros tikslais – visi asmenys, laikytini šalimis (1 dalis) vykdant šiuos projektus.

3) Suinteresuotieji asmenys gali ginti savo interesus vykstant procedūrai, bet neturi teisės pareikšti prieštaravimų.

<...>“

16 Iš WRG 145b straipsnio 6 dalies matyti, kad šiuo federaliniu įstatymu siekiama į nacionalinę teisę perkelti Direktyvą 2000/60.

17 Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000* (2000 m. Įstatymas dėl poveikio aplinkai vertinimo; *BGBI.* 697/1993; toliau – UVP-G 2000) siekiama į Austrijos teisinę sistemą perkelti 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012, p. 1).

18 UVP-G 2000 19 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad aplinkos apsaugos organizacija, atitinkanti šio 19 straipsnio 6 dalies reikalavimus, gali prašyti būti pripažinta šalimi, siekdama įgyvendinti su šalies statusu susietas teises vykstant procedūroms dėl projektų, įgyvendintinų tam tikrose federalinėse žemėse (*Länder*).

19 UVP-G 2000 19 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad taip pripažintos aplinkos apsaugos organizacijos gali reikalauti paisyti aplinkos apsaugos nuostatų per šias procedūras, įskaitant vykstant procesui teisme, jeigu per administracinę procedūrą, būtent per UVP-G 2000 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą viešą bylos medžiagos tyrimo laikotarpį, kuris turi trukti bent šešis mėnesius, jos pateikė savo rašytinius prieštaravimus.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

20 *Aichelberglift Karlstein* pagal WRG pateikė prašymą pratęsti leidimo naudoti slidinėjimo kurorte esančius dirbtinio sniego gamybos įrenginius, apimančius rezervinį tvenkinį, kuris pripildomas iš Einsiedlbach upelio Austrijoje imamu vandeniu, galiojimą.

21 Per šią administracinę procedūrą *Protect*, aplinkos apsaugos organizacija, pripažinta pagal UVP-G 2000 19 straipsnio 7 dalį, paprašė pripažinti jai šalies statusą ir pateikė prieštaravimus dėl to leidimo išdavimo, vadovaudamasi Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi ir Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalimi.

22 Remdamasi tyrimais, ji tvirtino, kad nagrinėjamas projektas turės reikšmingų pasekmių pagal Direktyvą 92/43 saugomoms zonoms, visų pirma, dėl sniego gamybos įrenginių keliamo triukšmo ir kad jis ypač paveiks šiose zonose esančias tam tikras rūšis, tarp jų kelias saugomas paukščių rūšis, kurių buveinėms jau kelia pavojų egzistuojantys įrenginiai; dėl to, beje, tose zonose išnyko kelios iš šių rūšių.

23 2013 m. liepos 4 d. įvykus su leidimo suteikimo prašymu susijusiam posėdžiui pagal AVG 41 ir 42 straipsniuose numatytas sąlygas, Gmiundo pirmosios instancijos administracinė institucija 2013 m. lapkričio 4 d. sprendimu išdavė *Aichelberglift Karlstein* prašytą leidimą.

- 24 Ši institucija atmetė *Protect* prašymą ir prieštaravimus ir nurodė, kad ji nesirėmė jokių pagal vandens teisės aktus saugomų teisių pažeidimu, todėl jai negalėjo būti suteiktas procedūros šalies statusas.
- 25 2013 m. lapkričio 4 d. sprendime nurodomas ankstesnis sprendimas, kuriuo gamtos apsaugos srityje kompetentinga institucija, remdamasi ataskaita, į kurią įtrauktas galimo nagrinėjamo projekto poveikio pagal Direktyvą 92/43 saugomoms zonoms vertinimas, nusprendė, kad neturi pagrindo prieštarauti leidimo šiam projektui suteikimui pagal gamtos apsaugos teisės aktus.
- 26 2013 m. lapkričio 4 d. sprendimą *Protect* apskundė ir nurodė, kad buvo pažeistos Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalis ir Direktyvos 2000/60 nuostatos; ji konkrečiai tvirtino, kad, nors šia direktyva įpareigojama išlaikyti gerą vandens telkinių būklę, atitinkamų vandens telkinių ekologinės būklės prastėjimas, kurį sukėlė sniego gamybos įrenginiai, jau buvo akivaizdus.
- 27 2015 m. sausio 30 d. sprendimu *Landesverwaltungsgericht Niederösterreich* (Žemutinės Austrijos federalinės žemės administracinis teismas, Austrija) atmetė *Protect* skundą; jis pažymėjo, kad ji neteko procedūros šalies statuso pagal AVG 42 straipsnį, nes per administracinę procedūrą ir vėliausiai per posėdį ji nepareikšė jokių pagal vandens teisės aktus saugomų teisių, be to, Orhuso konvencija nėra tiesiogiai taikytina vidaus teisėje.
- 28 Dėl šio sprendimo *Protect* pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui; ji tvirtino, kad pagal Orhuso konvencijos 2 straipsnio 4 ir 5 dalis ir 9 straipsnio 3 dalį jai suteikiamas šalies statusas procedūrose, kurios vyksta taikant vandens teisės aktus, ir kad ji turi teisinį suinteresuotumą, kad būtų laikomasi Sąjungos teisės aplinkos apsaugos, ypač Direktyvos 2000/60, nuostatų, kurias šiuo atveju pažeistų pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas.
- 29 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Vyriausiasis administracinis teismas, Austrija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal [Direktyvos 2000/60] 4 straipsnį arba apskritai pagal tą direktyvą per procedūrą, dėl kurios neturi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas pagal [Direktyvą 2011/92], aplinkos apsaugos organizacijai suteikiama teisių, kurias gindama ji gali pagal [Orhuso konvencijos] 9 straipsnio 3 dalį pasinaudoti administracinėmis arba teisminėmis procedūromis?

Jei atsakymas į pirmą klausimą būtų teigiamas,

2. ar pagal Orhuso konvencijos nuostatas turi būti galima šias teises pareikšti jau per procedūrą administracinėje institucijoje, o gal pakanka galimybės užtikrinti teisminę teisių apsaugą, kai skundžiamas administracinės institucijos sprendimas?
3. Ar leistina tai, kad pagal nacionalinę proceso teisę ([AVG] 42 straipsnį) aplinkos apsaugos organizacija, kaip ir kitos proceso šalys, savo prieštaravimus turi pateikti laiku, t. y. jau per procedūrą administracinėje institucijoje, o ne skunde administraciniam teismui, nes priešingu atveju ji netektų šalies statuso ir dėl to taip pat negalėtų paduoti skundo administraciniam teismui?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 30 Savo pirmuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikiantis teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2000/60 4 straipsnį arba apskritai šią direktyvą reikia aiškinti taip, kad aplinkos apsaugos organizacija pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį turi galėti ginčyti teisme sprendimą suteikti projekto, dėl kurio neturi būti atliekamas poveikio aplinkai vertinimas pagal Direktyvą 2011/92, leidimą, reglamentuojamą tik vandens teisės aktuose.
- 31 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punkto i–iii papunkčiai aiškintini taip, kad valstybės narės – su sąlyga, kad nesuteikta išimtis, – privalo neišduoti konkretaus projekto leidimo, kai dėl to projekto gali suprastėti paviršinio vandens telkinio būklė arba jeigu kyla grėsmė, kad dėl jo šioje direktyvoje nustatyto laiko momentu nebus pasiekta gera paviršinio vandens būklė arba geras tokio vandens ekologinis potencialas ir gera cheminė būklė (2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 51 punktas).
- 32 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas pripažino, kad Direktyvos 2000/60 4 straipsnio 1 dalies a punktas neapsiriboja vien tikslų planuoti upių baseinų valdymą paskelbimu vartojant programinę formuluotę, bet įpareigoja neleisti prastėti vandens telkinių būklei, ir ši pareiga yra privaloma valstybėms narėms, kai tik nustatoma atitinkamo vandens telkinio ekologinė būklė, kiekviename šioje direktyvoje numatytos procedūros etape, kai suteikiamas konkrečių projektų leidimas taikant minėtame 4 straipsnyje įtvirtintą išimčių sistemą (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland*, C-461/13, EU:C:2015:433, 43 ir 48 punktus).
- 33 Direktyvos 2000/60 4 straipsniu prisidedama įgyvendinant pagrindinį tikslą, kurio siekiama šios direktyvos priemonėmis; kaip matyti iš jos 1 straipsnio, siejamo su tos pačios direktyvos 11, 19 ir 27 konstatuojamosiomis dalimis, šis tikslas yra užtikrinti aplinkos apsaugą, taip pat išlaikyti ir gerinti vandens aplinkos kokybę Sąjungoje.
- 34 Su SESV 288 straipsnyje įtvirtintu direktyvos privalomuoju poveikiu būtų nesuderinama tai, jog iš atitinkamų asmenų iš esmės būtų atimta galimybė remtis direktyvoje nustatytais pareigomis. Direktyvos 2000/60 veiksmingumas ir jos su aplinkos apsauga susijęs tikslas, primintas šio sprendimo ankstesniame punkte, reikalauja, kad asmenys arba prireikus tinkamai įsteigta aplinkos apsaugos organizacija galėtų ja remtis teisme ir kad nacionaliniai teismai galėtų atsižvelgti į šią direktyvą kaip į Sąjungos teisės dalį, be kita ko, tikrindami, ar nacionalinė valdžios institucija, suteikusi leidimą vykdyti projektą, kuris gali turėti poveikio vandens telkinių būklei, laikėsi jai tenkančių įpareigojimų pagal šios direktyvos 4 straipsnį, visų pirma, išvengti vandens telkinių būklės prastėjimo, ir nevirsijo nagrinėjamoje nuostatoje nacionalinėms valdžios institucijoms suteiktos diskrecijos (pagal analogiją žr. 2008 m. liepos 25 d. Sprendimo *Janecek*, C-237/07, EU:C:2008:447, 37 punktą ir 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochránárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 44 punktą).
- 35 Be to, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją valstybių narių teismai, vadovaudamiesi ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalaus bendradarbiavimo principu, turi užtikrinti teisės subjektams pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių teisminę apsaugą; beje, ESS 19 straipsnio 1 dalimi valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemonės, būtinas veiksmingai teisminei apsaugai Sąjungos teisei priklausančiose srityse užtikrinti (žr., be kita ko, 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 57 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 36 Visų pirma dėl aplinkos apsaugos organizacijos, kaip antai *Protect*, teisės apskusti sprendimus suteikti projektų, kurie gali būti nesuderinami su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą akivaizdu, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas sprendimas

suteikti leidimą nesusijęs su kuria nors iš Orhuso konvencijos I priede išvardytų veiklos rūšių, vadinasi, šis sprendimas nepatenka į šios konvencijos 6 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo sritį, todėl jo neapima ir minėtos konvencijos 9 straipsnio 2 dalis.

- 37 Taigi, kyla kitas klausimas, ar pagrindinėje byloje *Protect* gali pagal Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktą pagrįsti teisę apskųsti šios konvencijos 9 straipsnio 2 dalimi, motyvuodama tuo, kad šiuo atveju per ankstesnę procedūrą nacionalinė institucija, remdamasi projekto poveikio pagal Direktyvą 92/43 saugomai teritorijai vertinimu, išnagrinėjo, ar šis projektas gali daryti poveikį šios teritorijos vientisumui, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį.
- 38 Iš tiesų kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų sprendimai, priimti pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalį dėl projekto ar plano poveikio saugomai teritorijai aplinkos vertinimo išvadų tinkamumo, kiek tai susiję su tokio projekto ar plano keliamu pavojumi saugomos teritorijos vientisumui, neatsižvelgiant į tai, ar tie sprendimai atskiri, ar yra sprendimo suteikti leidimą dalis, yra sprendimai, nurodyti Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkte, todėl jie patenka į šios konvencijos 9 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, nes šie sprendimai reiškia, kad prieš suteikdamos leidimą vykdyti veiklą minėtos nacionalinės institucijos vertina, ar konkrečiu atveju ši veikla gali turėti didelį poveikį aplinkai (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 56 ir 57 punktus).
- 39 Aplinkos apsaugos organizacija, kaip antai *Protect*, atitinkanti Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalyje nustatytus reikalavimus, tam, kad patektų į sąvoką „suinteresuota visuomenė“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, turi būtinai galėti per pakartotinį nagrinėjimą pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalį remtis nacionalinės teisės normomis, kuriomis aplinkos srityje įgyvendinami Sąjungos teisės aktai, tarp jų nacionalinės teisės normomis, priimtomis remiantis Direktyvos 92/43 6 straipsniu, ir tiesiogiai veikiančiomis Sąjungos aplinkos teisės normomis (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 59 ir 60 punktus).
- 40 Vis dėlto šiuo atveju atrodo, kad, nors per leidimo suteikimo procedūrą *Protect* pareiškė prieštaravimus, susijusius su Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalies pažeidimu, ji ginčija per šią procedūrą priimtą sprendimą suteikti leidimą vien dėl to, kad jis prieštarauja nacionalinės teisės aktams vandens srityje, kuriais perkelta Direktyva 2000/60, ir neginčija ankstesnio sprendimo, priimto remiantis minėto 6 straipsnio 3 dalimi, bet tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 41 Kadangi šiuo ankstesniu sprendimu kompetentinga nacionalinė institucija, remdamasi projekto poveikio pagal Direktyvą 92/43 saugomai teritorijai vertinimu, nusprendė, kad šis projektas nedarys poveikio šios teritorijos vientisumui, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 6 straipsnio 3 dalį, juo remiantis taip pat galėtų būti padaryta išvada, kad minėtas projektas negali turėti didelio poveikio aplinkai, kaip tai suprantama pagal Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktą, vadinasi, vėlesnis sprendimas, priimtas atsižvelgiant į teisės aktus vandens srityje, nepatenka į šios konvencijos 6 straipsnio taikymo sritį, todėl jo neapima ir minėtos konvencijos 9 straipsnio 2 dalis.
- 42 Vis dėlto taip yra tik tuo atveju, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali įsitikinti, kad iš tiesų atmetina galimybė, kad nagrinėjamas projektas turėtų didelių neigiamų pasekmių vandens telkinių, dėl kurių vyksta leidimo suteikimo procedūra pagrindinėje byloje, būklei.
- 43 Tik jeigu tai patikrinęs prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų išvadą, kad tokių didelių neigiamų pasekmių negali kilti, su tuo susijęs klausimas, ar šiuo atveju aplinkos apsaugos organizacija, kaip antai *Protect*, turi teisę apskųsti sprendimą suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą, turėtų būti išnagrinėtas atsižvelgiant į Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį.

- 44 Šiuo atžvilgiu primintina, kad kai valstybė narė priima proceso teisės taisyklės, taikytinas Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje numatytam pakartotiniam nagrinėjimui ir reglamentuojančias aplinkos apsaugos organizacijos teisių, kurios jai suteikiamos pagal Direktyva 2000/60 4 straipsnį, įgyvendinimą siekiant patikrinti kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų sprendimus atsižvelgiant į jų išpareigojimus pagal šį straipsnį, ši valstybė narė įgyvendina iš šio straipsnio kylančią pareigą, taigi laikytina, kad ji įgyvendina Sąjungos teisę, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 51 straipsnio 1 dalį, vadinasi, Chartija yra taikytina (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 52 punktą).
- 45 Iš tiesų tik „visuomenės atstovai, atitinkantys nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus, jeigu tokie yra“ turi Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje numatytas teises, vadinasi, pati ši nuostata Sąjungos teisėje nėra tiesiogiai veikianti. Vis dėlto minėta nuostata, siejama su Chartijos 47 straipsniu, įpareigoja valstybes nares užtikrinti veiksmingą teisminę Sąjungos teisėje, visų pirma, aplinkos teisės nuostatose, įtvirtintų teisių apsaugą (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-240/05, EU:C:2011:125, 45 ir 51 punktus).
- 46 Kaip iš esmės nurodė generalinė advokatės savo išvados 89 ir 90 punktuose, Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje numatyta pakartotinio nagrinėjimo teisė būtų neveiksminga, netgi prarastų prasmę, jeigu reikėtų pripažinti, kad nustačius tokius kriterijus tam tikroms „visuomenės narių“, juo labiau „suinteresuotos visuomenės narių“, kaip aplinkos apsaugos organizacijos, kategorijoms, atitinkančioms Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalies reikalavimus, būtų nesuteikta jokia teisė apskūsti.
- 47 Dėl tokių kriterijų nustatymo aplinkos apsaugos organizacijos negali prarasti galimybės kreiptis, kad būtų atlikta kontrolė, kaip laikomasi Sąjungos aplinkos teisės normų, nes tokios organizacijos dažniausiai iš esmės orientuotos ir į visuomenės interesus, o ne tik į privačių asmenų interesų apsaugą (šiuo klausimu žr. 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen*, C-115/09, EU:C:2011:289, 46 punktą).
- 48 Iš tiesų, nors Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje esanti frazė „nacionaliniuose įstatymuose numatytus kriterijus, jeigu tokie yra“ reiškia, kad susitariančiosios šalys išsaugo diskreciją įgyvendindamos šią nuostatą, ji negali leisti valstybėms nustatyti tokių griežtų kriterijų, kad aplinkos apsaugos organizacijoms iš tikrųjų būtų neįmanoma ginčyti šioje nuostatoje nurodytų veiksmų ar neveikimo.
- 49 Nagrinėjamu atveju dėl Austrijos teisėje numatytų „kriterijų, jeigu tokie yra“, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad pagrindinėje byloje analizuojamo procedūros (procedūros, kuri vykdoma pagal vandens teisės aktus) šalies statuso pripažinimo aplinkos apsaugos organizacijoms, neturinčioms subjektyviųjų viešųjų teisių, negalima pagrįsti WRG ir būtent šio įstatymo 102 straipsnio 1 dalies a ir b punktų nuostatomis.
- 50 Be to, šis teismas paaiškina, kad pagal Austrijos teisę tik fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie turi administracinės procedūros šalies statusą, gali kreiptis į teismą siekdami apginti savo pažeistas teises.
- 51 Regis, iš šių nacionalinės teisės nuostatų išplaukia, kad, net jei aplinkos apsaugos organizacija tenkina Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalies reikalavimus, kad patektų į „suinteresuotos visuomenės“ sąvoką, jeigu ji nėra pripažinta su vandens teisės aktais susijusios procedūros šalimi, pagal Austrijos teisę ji negali kreiptis į nacionalinį teismą, norėdama ginčyti sprendimą suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą.

- 52 Taigi tai, kad pagal atitinkamą nacionalinę proceso teisę aplinkos apsaugos organizacijoms nesuteikiama jokios teisės apskūsti tokį sprendimą suteikti leidimą, prieštarauja Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje, siejamoje su Chartijos 47 straipsniu, nustatytiems reikalavimams.
- 53 Šiuo atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad *a priori* negalima atmesti, kad toks procedūros šalies statusas vis dėlto gali būti pripažintas aplinkos apsaugos organizacijai, kaip antai *Protect*, remiantis AVG 8 straipsnyje esančios bendrosios nuostatos aiškinimu.
- 54 Šiuo atžvilgiu primintina, kad procedūrinės taisyklės, susijusias su sąlygomis, kurios turi būti tenkinamos, kad būtų galima kreiptis dėl pakartotinio nagrinėjimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi aiškinti kiek įmanoma atsižvelgdamas tiek į Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies tikslus, tiek į tikslą užtikrinti veiksmingą teisminę Sąjungos teisėje suteikiamų teisių apsaugą, kad aplinkos apsaugos organizacija, kaip antai *Protect*, turėtų galimybę apskūsti teisme sprendimą, priimtą pasibaigus administracinei procedūrai, kuri gali pažeisti Sąjungos aplinkos teisę (pagal analogiją žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 52 punktą).
- 55 Vis dėlto, jeigu taip nuosekliai aiškinti būtų neįmanoma, tada prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo sprendžiamame ginče turėtų netaikyti nacionalinės procesinės teisės normos, pagal kurią reikalaujama, kad nagrinėjama aplinkos apsaugos organizacija turėtų procedūros šalies statusą, kad galėtų apskūsti sprendimą suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą.
- 56 Šiuo atžvilgiu iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad nacionalinis teismas, įpareigotas neperžengdamas savo kompetencijos ribų taikyti Sąjungos teisės nuostatas, privalo užtikrinti visišką šių nuostatų veikimą, jei būtina, savo iniciatyva atsisakydamas taikyti bet kokią, net vėlesnę, joms prieštaraujančią nacionalinės teisės nuostatą, ir neprivalo prašyti arba laukti, kol ši nuostata bus panaikinta teisėkūros arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis (visų pirma žr. 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21 ir 24 punktus ir 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 57 Iš tikrųjų su pačiu Sąjungos teisės pobūdžiu susijusiems reikalavimams prieštarautų bet kuri nacionalinės teisės nuostata arba teisėkūros, administracinė ar teisminė praktika, dėl kurios Sąjungos teisė taptų mažiau veiksminga atsisakius teismui, kuris yra kompetentingas taikyti šią teisę, suteikti įgaliojimus, kai atliekamas toks taikymas, imtis visų būtinų priemonių netaikyti nacionalinės teisės aktu nuostatų, galinčių kliudyti visiškam Sąjungos teisės normų veiksmingumui (žr., be kita ko, 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 22 punktą ir 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, EU:C:2016:199, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 58 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad tinkamai įsteigta ir pagal nacionalinės teisės reikalavimus veikianti aplinkosaugos organizacija turi galėti apskūsti teisme sprendimą suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą.

Dėl antrojo klausimo

- 59 Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, paisoma Orhuso konvencijos tuo atveju, kai valstybė narė numato teisę atitinkamą administracinį sprendimą apskūsti teisme, ar vis dėlto tam dar reikia, kad Direktyva 2000/60 suteiktomis teisėmis būtų galima pasiremti ir vykstant administracinei procedūrai.

- 60 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, matyti, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį, siejamą su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad aplinkos apsaugos organizacija, kaip antai *Protect*, turi galėti apskusti teisme sprendimą suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą.
- 61 Vis dėlto klausimas, ar *Protect* pagal Orhuso konvenciją taip pat turi teisę dalyvauti administracinėje leidimo suteikimo procedūroje, kad per ją galėtų remtis galimu Direktyvos 2000/60 4 straipsnio pažeidimu, yra atskiras klausimas ir jį reikia išnagrinėti atsižvelgiant tik į šios konvencijos 6 straipsnį, kuris, kaip priminė Teisingumo Teismas, yra sudedamoji Sąjungos teisės dalis (2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Lesoochránárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 45 punktą).
- 62 Iš tiesų dalyvavimas priimant sprendimus aplinkosaugos srityje skiriasi ir jo tikslas ne toks kaip skundo teisme, kurį prireikus galima pakeičti dėl sprendimo, priimto pasibaigus tokiai procedūrai (šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 15 d. Sprendimo *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsforening*, C-263/08, EU:C:2009:631, 38 punktą).
- 63 Kaip matyti iš Orhuso konvencijos 6 straipsnio 3, 4 ir 7 dalių, jame visuomenės atstovams, be kita ko, suteikiama teisė „veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos srityje“, „teikti pasiūlymus raštu arba prireikus viešo svarstymo ar klausimo svarstymo su paraiškos davėju metu bet kokius komentarus, informaciją, analizę arba nuomonę, kurie, jų manymu, sietini su planuojama veikla“. Šis dalyvavimas turi prasidėti „jau pradiniam etape, kai yra visos galimybės svarstyti įvairius variantus ir kai galima užtikrinti veiksmingą visuomenės dalyvavimą“.
- 64 Vis dėlto Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose numatyta, kad šiuo straipsniu suteikiamos teisės dalyvauti taikomos, tik jeigu siekiama priimti sprendimą dėl planuojamų veiklos rūšių, kurios išvardytos I priede, arba dėl tų, kurios neišvardytos, bet gali turėti didelį poveikį aplinkai.
- 65 Kaip matyti iš šio sprendimo 36 punkto, aišku, kad veikla, su kuria susijęs pagrindinėje byloje nagrinėjamas sprendimas, nėra numatyta Orhuso konvencijos I priede.
- 66 Vadinas, tik jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas atlikdamas nagrinėjimą, kuris jam priklauso remiantis tuo, kas jau buvo nurodyta šio sprendimo 41–43 punktuose, konstatuotų, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas gali turėti didelį poveikį aplinkai, kaip tai suprantama pagal Orhuso konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktą, būtent vandens telkinių, kurie yra pagrindinėje byloje nagrinėjamos leidimo suteikimo procedūros dalykas, būklei, *Protect* pagal Orhuso konvencijos 6 straipsnį atsirastų teisė dalyvauti administracinėje leidimo suteikimo procedūroje tam, kad per šią procedūrą ji galėtų remtis galimu Direktyvos 2000/60 4 straipsnio pažeidimu.
- 67 Vis dėlto, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pripažintų, kad atmetina galimybė, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas gali turėti didelį poveikį atitinkamų vandens telkinių būklei, tai reikštų, kad *Protect* turi tik Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje numatytą teisę apskusti.
- 68 Nors pagal pačias Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies nuostatas valstybės narės neįpareigojamos suteikti teisės kaip procedūros šaliai dalyvauti tokioje administracinėje leidimo suteikimo procedūroje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra kitaip, jeigu pagal taikytiną nacionalinę teisę turėti šį statusą yra būtina sąlyga siekiant apskusti pasibaigus šiai procedūrai priimtą sprendimą.
- 69 Iš tiesų, jei nacionalinėje teisėje administracinės procedūros šalies statusas susietas su teise kreiptis į teismą, negalima atsisakyti suteikti šį statusą, nes priešingu atveju teisė apskusti taptų neveiksminga, netgi prarastų prasmę, o tai prieštarautų Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 daliai, siejamai su Chartijos 47 straipsniu.

- 70 Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo informacijos matyti, kad Austrijos teisėje nustatytas toks ryšys.
- 71 Tokiomis aplinkybėmis taip pat reikia atsižvelgti į Direktyvos 2000/60 14 straipsnį „Vieša informacija ir konsultacijos“, nes jo 1 dalies pirmame sakinyje numatyta, kad valstybės narės „skatina, kad visos suinteresuotos šalys aktyviai dalyvautų įgyvendinant šią direktyvą, visų pirma sudarant, peržiūrint ir atnaujinant upės baseino valdymo planus“.
- 72 Procedūra dėl projekto, dėl kurio gali suprastėti vandens telkinių būklė, leidimo suteikimo turi būti laikoma „įgyvendinimu“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą (šiuo klausimu žr. 2015 m. liepos 1 d. Sprendimo *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13*, EU:C:2015:433, 32 punktą).
- 73 Be to, Direktyvos 2000/60 14 straipsnio 1 dalyje esantys žodžiai „visų pirma“ reiškia, kad visų suinteresuotųjų šalių aktyvus dalyvavimas nėra apribotas tik upės baseino valdymo planų sudarymu, peržiūrėjimu ar atnaujinimu.
- 74 Priešingai, 14 straipsnio 1 dalyje vartojamas žodis „skatina“ yra veikiau programinio pobūdžio formuluotė, tad šios nuostatos privalomasis pobūdis yra ribotas. Tai, beje, patvirtina aplinkybė, kad, nors kitose to paties 14 straipsnio nuostatose įtvirtintos tikros pareigos, jos yra konkrečiai susijusios su upės baseino valdymo planų sudarymo, peržiūrėjimo ar atnaujinimo procedūra.
- 75 Vis dėlto taikydama Direktyvą 2000/60 valstybė narė privalo laikytis šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies esminių nuostatų, t. y. vykdyti pareigą skatinti, kad visos suinteresuotosios šalys aktyviai dalyvautų įgyvendinant šią direktyvą.
- 76 Taigi, kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 49–51 punktuose, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, matyti, kad pagal taikytiną nacionalinę proceso teisę aplinkos apsaugos organizacijai, kaip antai *Protect*, net jeigu ji tenkina Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalyje numatytus reikalavimus, kad patektų į „suinteresuotos visuomenės“ sąvoką, iš principo negali būti pripažintas pagal vandens teisės aktus vykdomos administracinės procedūros šalies statusas.
- 77 Be to, neginčijama, kad *Protect* galėjo dalyvauti leidimo suteikimo procedūroje kaip „suinteresuotasis asmuo“, kaip tai suprantama pagal WRG 102 straipsnio 2 dalį, o tai leido jai, be kita ko, išsakyti argumentus siekiant įrodyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas gali paveikti saugomos teritorijos vientisumą, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/43 6 straipsnio 3 dalį, tačiau toks statusas nėra lygiavertis procedūros šalies statusui.
- 78 Šiuo atžvilgiu iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos dokumentų matyti, kad jei *Protect* būtų suteiktas procedūros šalies statusas, jis jai būtų leidęs aktyviai dalyvauti priimant sprendimus, nes ji būtų galėjusi pateikti išsamesnius ir svaresnius argumentus dėl planuojamo projekto keliamo pavojaus aplinkai, būtent dėl šio projekto poveikio vandens telkinių būklei, ir būtų galėjusi pateikti šiuos argumentus kaip prieštaravimus, į kuriuos kompetentingos institucijos būtų turėjusios atsižvelgti prieš suteikdamos projekto leidimą ir prieš jo vykdymą.
- 79 Toks aktyvus *Protect*, kaip tinkamai įsteigtos ir pagal taikytinos nacionalinės teisės reikalavimus veikiančios aplinkos apsaugos organizacijos, dalyvavimas buvo dar svarbesnis, nes tik tokios organizacijos yra iš esmės orientuotos į visuomenės interesus, o ne tik į privačių asmenų interesų apsaugą.
- 80 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo išaiškinti atitinkamą procesinės teisės nuostatą, būtent AVG 8 straipsnio bendrąją nuostatą, kiek įmanoma Direktyvos 2000/60 14 straipsnio 1 dalį atitinkančiu būdu, kad aplinkos apsaugos organizacija, kaip

antai *Protect*, galėtų kaip procedūros šalis dalyvauti administracinėje leidimo suteikimo procedūroje, kaip antai nagrinėjamoje pagrindinėje byloje, kuria siekiama įgyvendinti šią direktyvą (pagal analogiją žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 52 punktą).

81 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies, siejamos su Chartijos 47 straipsniu, nuostatas ir Direktyvos 2000/60 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiamos nacionalinės proceso teisės normos, pagal kurias tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai nesuteikiama teisė kaip procedūros šaliai dalyvauti leidimo suteikimo procedūroje, per kurią įgyvendinama Direktyva 2000/60, ir pagal kurias pasibaigus šiai procedūrai priimtus sprendimus teisme turi teisę apskūsti tik šį statusą turintys asmenys.

Dėl trečiojo klausimo

82 Savo trečiuoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 ir 4 dalis reikia aiškinti taip, kad pagal jas draudžiama tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai taikyti nacionalinėje proceso teisėje nustatytą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą, pagal kurią, jeigu asmuo nepateikia savo prieštaravimų laiku, tik prasidėjus procedūrai administracinėje institucijoje, o vėliausiai per šioje procedūroje surengtą posėdį, jis netenka procedūros šalies statuso ir dėl to negali teisme apskūsti pasibaigus šiai procedūrai priimto sprendimo.

83 Pirmiausia primintina, kad, kaip jau pažymėta šio sprendimo 49–51 ir 76 punktuose, iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, jog pagal taikytiną nacionalinę proceso teisę aplinkos apsaugos organizacija, kaip antai *Protect*, iš principo negali įgyti procedūros šalies statuso, kad galėtų dalyvauti administracinėje leidimo suteikimo procedūroje, susijusioje projektu, kuris gali būti nesuderinamas su Direktyvos 2000/60 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei.

84 Kadangi *a priori* šiuo atveju atmestina, kad *Protect* iš tikrųjų galėjo įgyti minėtos administracinės leidimo suteikimo procedūros šalies statusą, lieka neaišku, kaip ji galėjo prarasti šį statusą pagal AVG 42 straipsnį, – tuo kaip atspirties tašku remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo trečiajame klausime, juolab kad WRG 102 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad per tokią administracinę procedūrą pareikšti prieštaravimus turi teisę tik asmuo, turintis procedūros šalies statusą.

85 Taigi, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, nes iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai matyti, kad šiuo atveju pirmosios instancijos teismas atmetė *Protect* skundą remdamasis tuo, kad ji neteko procedūros šalies statuso pagal AVG 42 straipsnyje įtvirtintą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą, todėl iš to išplaukia, kad šis klausimas nėra akivaizdžiai hipotetinis, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (žr., be kita ko, 2017 m. spalio 12 d. Sprendimo *Kubicka*, C-218/16, EU:C:2017:755, 30 ir 31 punktus).

86 Dėl trečiojo klausimo esmės pažymėtina, kad Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalyje aiškiai numatyta, kad gali būti nustatyti šioje nuostatoje nurodytos teisės apskūsti „kriterijai“, o tai iš esmės reiškia, kad valstybės narės, naudodamosi šiuo atžvilgiu joms suteikta diskreција, gali nustatyti proceso teisės normas dėl sąlygų, kurias būtina įvykdyti, norint pasinaudoti tokia teise apskūsti.

87 Tuo remiantis vis dėlto reikia priminti, kad nustatydamos teisminės gynybos procesinius reikalavimus, skirtus Direktyva 2000/60 suteikiamų teisių apsaugai užtikrinti, valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų paisoma teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtintą Chartijos

47 straipsnyje, kuriame patvirtintas veiksmingos teisminės gynybos principas (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 59 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

- 88 Iš principo Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalimi nedraudžiama taisyklė dėl teisės praradimo praleidus terminą, kaip antai numatyta AVG 42 straipsnyje, kuri įtvirtina pareigą jau per administracinę procedūrą veiksmingai įgyvendinti dėl procedūros šalies statuso turimą teisę pareikšti prieštaravimus dėl reikšmingų aplinkos apsaugos teisės nuostatų nesilaikymo; tokia taisyklė leidžia greičiau identifikuoti ginčytinus klausimus ir prireikus juos išspręsti per administracinę procedūrą, tad nebereikia kreiptis į teismą.
- 89 Taigi, tokia taisyklė dėl teisės praradimo praleidus terminą gali padėti įgyvendinti Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalies tikslą, nurodytą šios konvencijos aštuonioliktoje konstatuojamojoje dalyje, t. y. numatyti veiksmingas teismines priemones, taip pat ji dera su tos pačios konvencijos 9 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią reikalaujama, kad vykdam, be kita ko, jos 9 straipsnio 3 dalyje nurodytas procedūras būtų užtikrintos „atitinkamos ir veiksmingos“ ir „[n]ešališkos“ teisinės gynybos priemonės.
- 90 Tokiomis aplinkybėmis minėta taisyklė dėl teisės praradimo praleidus terminą, nepaisant to, kad ji, kaip išankstinė apskundimo teisme sąlyga, yra teisės į veiksmingą teisinę gynybą teisme, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, apribojimas, kuris, remiantis Chartijos 52 straipsnio 1 dalimi, gali būti pateisinamas, jeigu jis numatytas įstatyme, nekeičia šios teisės esmės, yra būtina remiantis proporcingumo principu ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrojo intereso tikslus arba reikalinga kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti (pagal analogiją žr. 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 61–71 punktus).
- 91 Tam, kad būtų tenkinamas proporcingumo reikalavimas, būtina, kad konkreti Austrijos teisėje numatyta galimybės pasinaudoti administraciniais teisių gynimo būdais tvarka nedarytų neproporcingo poveikio teisei pareikšti ieškinį teisme pagal Chartijos 47 straipsnį (pagal analogiją žr. 2017 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 72 punktą).
- 92 Šiuo atžvilgiu kyla klausimas, ar tai, kad tokioje situacijoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai, kaip *Protect*, taikoma atitinkama taisyklė dėl teisės praradimo praleidus terminą, reiškia, kad per daug apribojama teisė kreiptis dėl pakartotinio nagrinėjimo į teismą, kurią, siekiant apsaugoti Direktyvos 2000/60 4 straipsniu suteikiamas teises, siekia užtikrinti Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu.
- 93 Nors galiausiai į šį klausimą turi atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas reikšmingas faktines aplinkybes ir nacionalinės teisės nuostatas, iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos dokumentų matyti, o tai vėlgi dar turi patikrinti minėtas nacionalinis teismas, kad į minėtą klausimą reikia atsakyti teigiamai.
- 94 Šiuo atžvilgiu sunku kaltinti *Protect* tuo, kad ji neužkirto kelio taikyti AVG 42 straipsnyje numatytą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą ir jau per administracinę procedūrą neįgyvendino teisės, kurią turi procedūros šalys, pareikšti prieštaravimus dėl vandens teisės aktų, kuriais į vidaus teisę perkeliama Direktyva 2000/60, pažeidimo.
- 95 Iš tiesų ši organizacija prašė kompetentingų valdžios institucijų pripažinti jai procedūros šalies statusą, bet jos prašymas buvo atmestas iš esmės dėl to, kad WRG 102 straipsnio 1 dalyje nėra tam teisinio pagrindo. Taigi, minėta organizacija administracinėje procedūroje dalyvavo kaip „suinteresuotasis asmuo“, kaip tai suprantama pagal WRG 102 straipsnio 2 dalį, o šis statusas, remiantis WRG 102 straipsnio 3 dalimi, nesuteikia jai teisės pareikšti prieštaravimų, į kuriuos turėtų atsižvelgti valdžios institucijos prieš priimdamos sprendimą dėl prašymo suteikti leidimą.

- 96 Vadinas, remiantis taikytina nacionaline proceso teise, kaltinimas, jog nebuvo laiku pateikti prieštaravimai, siekiant išvengti AVG 42 straipsnyje numatytos taisyklės dėl teisės praradimo praleidus terminą taikymo, yra tas pats, kas reikalavimas, kad šios organizacijos įvykdytų pareigą, kurios jos *a priori* negali įvykdyti. Taigi, *impossibile nullum obligatio est*.
- 97 Be to, nors, kaip tvirtina Austrijos vyriausybė, AVG 42 straipsnyje įtvirtinta pareiga yra veikiau formali ir siekiant išvengti minėtos taisyklės taikymo pakaktų pateikti prieštaravimus, kuriais bendrai tvirtinama, kad suteikti leidimą ginčijamam projektui būtų nesuderinama su WRG nuostatomis, o prieštaravimų motyvus galima papildyti vėlesniame etape, vis dėlto pagrindinėje byloje aplinkos apsaugos organizacijos, remdamosi taikytinomis procesinėmis taisyklėmis, galėjo pagrįstai padaryti išvadą, kad pirmiausia jos turėjo įgyti procedūros šalies statusą, kad vėliau turėtų būtent su šiuo statusu susijusią teisę pareikšti prieštaravimus.
- 98 Taigi matyti, kad – tai dar patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas – pritaikius *Protect* AVG 42 straipsnyje numatytą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą, dėl kurios ji neteko tiek atitinkamos administracinės leidimo suteikimo procedūros šalies statuso, tiek teisės apskūsti pasibaigus šiai procedūrai priimtą sprendimą teisme, per daug apribota teisė kreiptis dėl pakartotinio nagrinėjimo teisme, kurią, siekiant apsaugoti Direktyvos 2000/60 4 straipsniu suteikiamas teises, siekia užtikrinti Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalis, siejama su Chartijos 47 straipsniu.
- 99 Atsižvelgiant į tai, tokios taisyklės nustatymas situacijoje, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, sudaro teisės į veiksmingą teisinę gynybą teisme, kaip ji suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, apribojimą, kuris nėra pateisinamas, kaip to reikalaujama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį.
- 100 Vadinas, su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar patikrins reikšmingas faktines aplinkybes ir nacionalinės teisės nuostatas, šis teismas privalo, remdamasis šio sprendimo 55 ir 56 punktuose primintais principais, jo nagrinėjamame ginče netaikyti taisyklės dėl teisės praradimo praleidus terminą, kuri numatyta taikytinoje nacionalinėje proceso teisėje.
- 101 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar patikrins reikšmingas faktines aplinkybes ir nacionalinės teisės nuostatas, Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 ir 4 dalis, siejamas su Chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad pagal jas draudžiama tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai taikyti nacionalinėje proceso teisėje nustatytą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą, pagal kurią, jeigu asmuo nepateikia savo prieštaravimų laiku, tik prasidėjus procedūrai administracinėje institucijoje ir vėliausiai per šioje procedūroje surengtą posėdį, jis netenka procedūros šalies statuso ir dėl to negali apskūsti šio sprendimo teisme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 102 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1998 m. birželio 25 d. Orhuse pasirašytos Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkos klausimais, kuri Europos bendrijos vardu patvirtinta 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB, 9 straipsnio 3 dalį, siejamą su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad tinkamai įsteigta ir pagal nacionalinės teisės reikalavimus veikianti aplinkos apsaugos organizacija turi galėti apskūsti teisme sprendimą**

suteikti projekto, kuris gali būti nesuderinamas su 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, 4 straipsnyje įtvirtinta pareiga neleisti prastėti vandens telkinių būklei, leidimą.

2. Šios konvencijos, patvirtintos Sprendimu 2005/370, 9 straipsnio 3 dalies, siejamos su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, nuostatas ir Direktyvos 2000/60 14 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jomis draudžiamos nacionalinės proceso teisės normos, pagal kurias tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai nesuteikiama teisė kaip procedūros šaliai dalyvauti leidimo suteikimo procedūroje, per kurią įgyvendinama Direktyva 2000/60, ir pagal kurias pasibaigus šiai procedūrai priimtus sprendimus teisme turi teisę apskusti tik šį statusą turintys asmenys.
3. Su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dar patikrins reikšmingas faktines aplinkybes ir nacionalinės teisės nuostatas, tos pačios konvencijos, patvirtintos Sprendimu 2005/370, 9 straipsnio 3 ir 4 dalis, siejamas su Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad pagal jas draudžiama tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, aplinkos apsaugos organizacijai taikyti nacionalinėje proceso teisėje nustatytą taisyklę dėl teisės praradimo praleidus terminą, pagal kurią, jeigu asmuo nepateikia savo prieštaravimų laiku, tik prasidėjus procedūrai administracinėje institucijoje ir vėliausiai per šioje procedūroje surengtą posėdį, jis netenka procedūros šalies statuso ir dėl to negali apskusti šio sprendimo teisme.

Parašai.